

Vlaamse overheid

Arenbergstraat 9

1000 BRUSSEL

T 02 553 68 00

www.cjasm.vlaanderen.be

VERSLAG

////////////////////////////////////
FOCUSGROEP 1 – STELLING 1 – DE GEMEENSCHAPPELIJKHEID TUSSEN DE DEELSECTOREN IS IN DE 21STE
EEUW GROTER DAN HET VERSCHIL, WAT OOK EEN GEMEENSCHAPPELIJK THEORETISCH KADER
VRAAGT

11/09/2015

Moderator en verslaggever: Wouter Brauns

////////////////////////////////////

De gemeenschappelijkheid tussen de deelsectoren is in de 21ste eeuw groter dan het verschil, wat ook een gemeenschappelijk theoretisch kader vraagt.

1. Er is gemeenschappelijkheid als sector, wat **niet hetzelfde is als consensus of uniformiteit**. De gemeenschappelijkheid is bovendien **ten dele functioneel** (in functie van subsidiëring), sommige organisaties voelen meer verwantschap met organisaties in andere sectoren (kunsten bv). Er is ook verwantschap met andere sectoren én er is heel wat erfgoed dat door andere sectoren bewaard wordt. De 'cultureel-erfgoedsector' betreft maar een deel van de organisaties die met erfgoed bezig zijn/ het beheren.

Er is sectorale eenheid naar buiten toe, het maakt positionering mogelijk, maar binnen de sector is er **verscheidenheid, eigenheid, specificiteit, diversiteit ...**

Tussen de verschillende sectoren is er wel nood om de schotten te doorbreken. De vraag is of de belastingbetaler wel behoefte aan alle verschillende 'ingangen'?

Er bestaat niet echt een overkoepelend, transsectoraal en transnationaal verhaal voor erfgoed in de maatschappij (naar onderwijs, toerisme, kunsten, bedrijfsleven, ...).

Een overkoepelend theoretisch kader is positief en kan helpen, maar het moet voldoende vrijheid, eigenheid en verscheidenheid toelaten. De vraag is over de voorgestelde tekst op dat vlak wel zoveel verschilt van het huidige kader.

2. Voordelen/kansen zijn dat dit de mogelijkheid biedt tot mengvormen, hybride vormen. Er is een aangepast instrumentarium om hiermee om te gaan.
3. Mogelijke valkuilen zijn dat authenticiteit en deontologie gegarandeerd moeten worden.

Je kunt de eisen van de erfgoedsector onmogelijk zomaar opleggen aan de andere sectoren.

Een te grote nadruk op de sector als sector kan de gemeenschappelijkheid met andere sectoren ondergraven. Organisaties voelen zich nochtans vaak meer verwant met 'andere sectoren' (kunsten, openbare bibliotheken, ...) dan met andere deelsectoren binnen het cultureel-erfgoedveld. Hierdoor worden zaken uitgesloten/ niet meegenomen in beleid, structurele samenwerking buiten de sector is ook vaak moeilijk.

Organisaties worden bovendien gedwongen in een carcan dat niet noodzakelijk de gehele werking omvat.

Wanneer geselecteerd wordt moeten we oog blijven houden voor de diversiteit.

4/5. De belastingbetaler ligt niet wakker van de verschillende ingangen. Andere sectoren benaderen het erfgoed ook niet altijd als erfgoed (kerkgemeenschap bv), hiermee moet rekening gehouden worden.

Het Vlaamse beleid voor erfgoed moet dan ook breder gaan dan de erfgoedsector alleen. **Een gemeenschappelijk beleid/ kader zou dan ook acceptabel moeten zijn voor alle spelers en niet louter door de cultureel-erfgoedsector ontwikkeld moeten worden.**

De gemeenschappelijkheid van de sector moet daarom breed gezien worden en voldoende kansen bieden voor diversiteit, ook op theoretisch/terminologisch vlak.

Er mag meer gemeenschappelijkheid zijn, maar er is nu vooral te weinig ruimte voor nieuwe dingen, toekomstgericht ontwikkelingen. Organisaties worden nu vanuit een verschil gedefinieerd, ze worden opgesloten in het carcan van hun deelsector. Dit remt af, bepaalt wat je wel en niet kan doen, dit werkt beperkend.

Daarom een pleidooi om breed te denken, zowel tussen deelsectoren als naar andere sectoren als kunsten en onroerend erfgoed.

6. Concrete doelstellingen/aanbevelingen

- Erfgoed mag niet beperkt worden tot de bestaande sector, er is ook verantwoordelijkheid van andere maatschappelijke actoren. Niet alles moet in de sector komen, maar er moet wel holistisch gedacht worden, over de sectoren heen.
Er is een gedeelde verantwoordelijkheid, de overheid en cultureel-erfgoedsector moeten hier verbinden en het verschil maken en erfgoed ook in andere sectoren op de kaart zetten. Er is een overkoepelend kader voor alle erfgoed nodig. Momenteel zijn hiervoor onvoldoende instrumenten.
- Er zijn meer instrumenten nodig om connecties te maken met andere sectoren, bv. de connectie met wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Het moet duidelijk zijn wat de verantwoordelijkheid van de sector is, deontologie en expertise moeten daarbij centraal staan. Zo heeft de sector een belangrijke -en delicate- rol te spelen bij de selectie van erfgoed. Betekenisgeving is ook een maatschappelijk proces, dat mag niet uit het oog verloren worden.
- De overheid zou in een nieuw decreet moeten voorzien in meer hybride werkvormen. Organisaties mogen niet gebetonneerd worden in een carcan. De vraag is dan wel hoe dit wel ingedeeld moet worden: volgens taken, rollen, hoofdrol en bijrollen? Het voornaamste is dat het systeem voorziet in voldoende flexibiliteit en dat de schotten verdwijnen.

De definitie vanuit de vier basistaken is gedateerd. Organisaties doen meer dan dat, bepaalde werkvormen worden nu niet gevat, bv co-creatie educatie en initiatieven richting welzijn. Een ruimere definiëring van de functies zou meer differentiëring mogelijk maken.

Het zou mogelijk moeten zijn al dan niet in te tekenen op verschillende functies, liefst meer dan vier en dat men rollen kan selecteren en hierin kan excelleren.

Een belangrijke valkuil hierbij is wel dat het overzichtelijk moet blijven en dat er voldoende kennis moet blijven/komen van elkaars expertise.

- Er zou vertrouwen moeten gegeven worden aan de sector vanuit een toegekende opdracht, minder vanuit het afpunten van decretale criteria.